

Laemostenus terricola

Källarlöpare

Skalbaggar, Jordlöpare m.fl.

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Carabidae (jordlöpare), **Släkte:** *Laemostenus*, **Art:** *Laemostenus terricola* - källarlöpare (Herbst, 1784) **Synonymer:** *mindre källarlöpare*, *Pristonychus terricola* (Herbst, 1784)

Kännetecken

En 13-18 mm lång, slankt byggd jordlöpare med påfallande långa extremiteter och små ögon. Färgen är brunsvart, och översidan har vanligtvis ett svagt violett, blått eller grönt metallskimmer.

Utbredning och status

Tidigare glest spridd i södra och mellersta Sverige, norrut till Dalarna och Gästrikland. Starkt minskande under 1900-talet. Norr om Skåne har efter 1960 endast några enstaka fynd gjorts på Öland. I Skåne har arten däremot på senare år konstaterats vara utbredd och ej alltför ovanlig. Närmast i Danmark, södra Norge och södra Finland, även i Baltikum. Vidare utbredd i Europa söderut till Portugal, Italien och Jugoslavien, österut till Volga. Införd till Island och Nordamerika. Rödlistad i alla våra grannländer.

Ekologi

Ett rovdjur som tidigare i Sverige nästan uteslutande påträffades synantropt, i källare, jordkällare, stall, kvarnar och liknande. Ofta förekom arten tillsammans med dödsbud (släktet *Blaps*), och har liksom dessa minskat starkt i inomhusmiljöer under 1900-talet. Å andra sidan har det under senare år konstaterats att arten åtminstone i Skåne också lever i djurbon i det fria, främst av kaniner. Det är naturligtvis fullt möjligt, att arten även i inomhusmiljöer är primärt knuten till djurbon (t.ex. av råttor eller andra smågnagare). Även i Mellaneuropa (inkl. Danmark) funnen i däggdjursbon, ihåliga träd o. likn. I Skåne är de flesta fynden gjorda på sandmark, men i Mellaneuropa förekommer arten lika ofta i kaninbon i skuggiga miljöer. Fortplantningen sker (åtminstone i det fria) på försommaren med larvutvecklingen under sommaren. Den nya generationen kläcks under sensommaren, för att under sensommaren/hösten vara aktiv på markytan och spridas över ett större område.

Hot

I inomhusmiljöer hotas arten av förbättrad hygien och ändrade byggnadsformer (betonggolv i stället för jordgolv i stallar o. likn.).

Åtgärder

Om möjligt bör man undvika att sanera det fåtal inomhuslokaler där arten ännu påträffas.

Författare

Håkan Ljungberg 1999. Rev. Håkan Ljungberg 2005. © ArtDatabanken, SLU 2005.